

for en saadan „Godtgjørelse“ at tilstaae „Fritagelse“ for den omhandlede Udgift; thi Grunden, hvorfor det ved Loven af 10de Marts 1861 bestemtes, at der skulde tilstaaes „Godtgjørelse“ for Indførelstolden, var jo den, at Kongeriget dengang havde sine særlige Finanser, saa at hvad der indkom i Told gik ind i Fællesfinanserne, medens Godtgjørelsen skulde udredes af Kongerigets særlige Finanser. Nu, da der kun er een Finantskasse, forekommer det mig at ville være naturligere og mindre omsvøbsmæssigt, naar der ligefrem blev tilstaaet Fritagelse for denne Indførelstold. Jeg kan navnlig ikke see, at der deri vilde ligge nogen Hindring for, at der jo ligefuldt kunde føres den samme Control, som der paa den anden Maade kan føres, med Hensyn til hvad der er berettiget til at erholde Fritagelse. Som sagt, Forholdene ere jo forandrede, siden Loven af 10de Marts 1861 udkom, saa at det forekommer mig, at det var naturligt at rette denne Bestemmelse.

Wichfeld: Der er to Grunde, som særlig tjene til anbefaling for dette Lovforslag. Den ene er den, at det er af stor Bigtighed for Byen Maribo, som derved vil blive sat i en hurtig og bekvem Forbindelse med sin Havneplads Vandholm. Byen har, som det er oplyst i Motiverne, stadigt havt dette Maal for Øie, og der er flere Gange gjort Forsøg paa at naae det. Den anden Grund har vel ikke noget Hensyn til Staden, men har dog ogsaa sin Betydning; det er den, at dette Anlæg paa en særdeles smuk Maade slutter sig til det betydningsfulde og gavnrige Anlæg, som Concessionsføgerens Formand har foranstaltet, nemlig Havnen ved Vandholm. Det er et Værk, som han har skabt; for hans Tid var der intet, og det, der her er Tale om, er at ansee som en Fuldbendelse af dette Værk, som har stor Betydning for Hollands Ind- og Udførsel. Jeg haaber, at dette partielle Anlæg ikke vil stille nogen Hindring i veien for de Jernbaner, som vi haabe i sin Tid ogsaa vilde udbrede sig over Holland i dets Heelhed; jeg troer ikke, at dette Anlæg vil have en saadan Betydning, at det kan have nogen skadelig Indvirkning paa den. Jeg tillader mig derfor at ledsage

dette Forslag med mine bedste Ønsker paa dets Vandring gjennem begge Rigsdagens Afdelinger, og jeg haaber, at det vil blive færdigt saa hurtigt, at Anlægget efter Bestemmelsen kan paabegyndes til Foraaret.

Indenrigsministeren: Det turde vel ansees som en Selvfølge, skjøndt det ikke findes udtalt hverken i Lovtexten eller i Motiverne, at man vil vide ved Concessionens Meddelelse at drage Omsorg ikke alene for, at Anlægget skeer paa forsvarlig Maade, men ogsaa for at det i Virkeligheden kommer Offentligheden til Nytte, thi ellers vilde det være meningsløst at tilstaae Begunstigelser fra Statens Side. — Hvad den anden af den cerede Rigsdagsmand gjorde Bemærkning angaaer, at man ligesaa godt kunde give Fritagelse for at svare Told som give Erstatning for den erlagte Told, kan jeg være fuldkommen enig med ham i, at det vilde være naturligere, men det er en Afregningsmaade, som man nu engang bruger, endogsaa hvor Staten staaer lige overfor Staten; dette er saaledes brugt med Hensyn til Materiellet paa de jydsk-syenske Stats-Baner. Grunden, hvorfor denne Afregningsmaade er indført, skal jeg ikke kunne angive; det er efter Toldvæsenets Forlangende, at man er vedbleven at føre Tolden i Regning paa denne Maade. Iøvrigt maa jeg dog bemærke, at det kan have sin Interesse at vide, hvor meget et saadant Anlæg som Statsjernbanerne og deres Forsyning i Virkeligheden koster; men dersom man lader enkelte Poster ude af Regningen, slaaer en Streg over dem, saa faaer man ikke nogen Sum, som noiaagtig viser de medgaaede Udgifter. At jeg iøvrigt ikke er særdeles interesseret i at faae Anlægssummen for Jernbaner opført med større Chiffre end høist nødvendigt, er en Selvfølge; jeg har kun villet gjøre opmærksom paa, at der kan siges Noget til Fordeel for denne omstændelige dobbelte Bogføring.

Jessen. Ja, der er dog i Virkeligheden en Grund tilstede med Hensyn til Afregningen for Tolden, hvad de jydsk-syenske Jernbaner angaaer, som ikke er tilstede med Hensyn til den Jernvei, der her er Tale om,